

Муха Д. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ
В РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Термін «інтелектуальний капітал» складається з поєднання двох рівнозначних понять «інтелектуальний» і «капітал», у зв'язку з чим доцільно виділити сутнісні характеристики останнього, які будуть відігравати значущу роль для цілей створення авторської методології управління і виділяти ті особливості, які суттєво відрізняють його від інших видів капіталу. Будь-який капітал являє собою товар, що в рамках дослідження теоретичної сутності інтелектуального капіталу виражається в можливості його придбання і реалізації як товару, як атрибуту компанії при продажу бізнесу, а також в ряді випадків окремих його елементів: висококваліфікованих співробітників як носіїв знань, торгових марок як елементів капіталу бренду, купівельного капіталу, який може бути притягнутий шляхом істотних знижок або відстрочки платежу та ін. При цьому окремі атрибути компанії (корпоративна філософія, корпоративна культура) не можуть бути реалізовані окремо від компанії в цілому і представляють такі елементи інтелектуального капіталу, які забезпечують отримання доходу лише за умови їх ефективної капіталізації.

У сучасних умовах ринкової економіки все більшого значення для підприємств набувають економічні трансформації, пов'язані з інтенсивним надбанням і використанням інтелектуального капіталу. Розглянувши роботи вчених-економістів, можна сказати, що інтелектуальний капітал є стратегічним чинником розвитку сьогочасних підприємств. Він є відносно сучасним поняттям, отже в економічній літературі немає чіткості у визначенні цієї категорії. Це поняття іноді порівнюють з людським капіталом та потенціалом, інтелектуальним надбанням, інтелектуальними активами.

Зараз інноваційна активність організацій в Україні залишається на рівні 10-11%, вага інноваційних товарів і послуг в сукупному обсязі відвантажених товарів

і робіт становить всього 1,5%. У закордонних країнах частка інноваційних товарів в загальному обсязі їх випуску сягає 20-45% [1].

Інтелектуальний капітал являє собою вартість, яка зростає сама, тобто його примноження при досягненні критичних значень здатне експоненціально збільшувати доходи компанії. При цьому важливими властивостями елементів інтелектуального капіталу є значний взаємний вплив і виникає синергія, яка посилює вплив інтелектуального капіталу в цілому на доходи компанії. Так, накопичені знання про стан ринку, досвід роботи в обраній сфері, наявність компетенцій у співробітників можуть істотно збільшити клієнтський капітал, який, своєю чергою, і є джерелом додаткових доходів. Синергія від взаємодії елементів інтелектуального капіталу – знань, досвіду співробітників і бренду компанії – може стати основою випереджального зростання клієнтського капіталу фірми.

Досвід, знання і кваліфікація співробітників безпосередньо впливають на формування інших видів капіталу. Водночас він виступає у якості чинника, що стимулює розкриття творчого потенціалу і здібностей окремих працівників, визначаючи особливу середу їх взаємодії в процесі виробництва. Також репутаційний капітал надає опосередкований вплив на людський капітал компанії, через те, що він визначає необхідність зростання капіталу знань, професійних компетенцій для задоволення потреб клієнтів і збереження іміджу компанії. Інфраструктурний капітал, серед інших факторів, впливає на формування репутаційного капіталу. Корпоративна культура як елемент інфраструктурного капіталу опосередковано впливає на людський капітал через систему стимулів, мотивації та ін. Таким чином, людський капітал відіграє визначальну роль в формуванні інтелектуального капіталу, що частково підтверджує гіпотези деяких авторів, зокрема американського дослідника Д. Ульріха [2]. Однак в такому випадку не йдеться про ототожнення двох понять – інтелектуального капіталу і людського, бо останній являє собою якийсь потенціал, який при наявності й ефективному використанні інших компонентів інтелектуального капіталу може брати участь у формуванні доданої вартості продукту і підвищення ринкової вартості суб'єкта економіки. При цьому наголошується посилюється роль репутаційного капіталу

як джерела формування надприбутків і істотного підвищення вартості компаній внаслідок широкої популярності бренду, довіри клієнтів, які є ключовим джерелом отримання доходу.

Стійкі конкурентні переваги та примноження цінності підприємства в теперішньому світі першою чергою визначаються наявним інтелектуальним капіталом. Але не тільки сформування інтелектуального капіталу як запоруки ринкової стійкості є першочерговим завданням підприємства, яке потрібно зробити першочергово, але й управління ним, оскільки інтелектуальний капітал є тим, на чому тримається утворення доданої вартості. Підприємства, які використовують інтелектуальний капітал чинником виробництва, дотримуються основних положень вдалого управління ним, а також розробляють процедури ідентифікації присутнього інтелектуального капіталу, націлення його впливу на всі напрями діяльності, безпосереднього управління та звітності.

Список використаних джерел:

1. Козирев А. Н. Інтелектуальний капітал: нова парадигма оцінки бізнесу і нематеріальних активів / А. Н. Козирев. – М. : ВНИИЦ, 2004.
2. Дудяшова В.П., Кіпень Н.А. Погляд на інтелектуальний капітал з позиції економіки знань.

Петьков В. Л.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ
РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПТАХІВНИЦТВА**

Птахівництво в Україні займає лідируючі позиції серед інших видів сільгосп-виробництва з точки зору конкурентоспроможності та економічної ефективності господарювання. Про це свідчать статистичні дані, що відображають тенденції зростання виробництва і реалізації продукції птахівництва протягом останніх років. Зокрема, в 2019 р. приріст виробництва курячих яєць порівняно з 2018 р.